
2020

XXVII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА АЗІЇ

31 травня 2020 р.

Переяслав

Література:

1. Антонченко М. Використання Internet-ресурсів у професійній діяльності педагогічних працівників // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 року: у 3 ч. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. Ч.2. С. 186-189.
2. Антонченко М.О. Інформаційна компетентність педагога як складова його професійної компетенції // Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових праць I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 травня 2017 р., Суми). URL: https://drive.google.com/file/d/0B3JtAkt_S06cXZsdnJBV2FvY3M/view
3. Закон України від 02.12.2012 № N 5463-17 «Про Національну програму інформатизації». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
4. Методика використання комп'ютерно-мережових технологій в системі освіти: методичні рекомендації / І.В. Бацуровська, Н. А. Доценко, О.Г. Чолишкіна, О. А. Горбенко. Миколаїв: МНАУ, 2019. 80 с.
5. Морзе Н. В. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника (Проект) / Морзе Н. В., Базелюк О. В., Воротнікова І. П., Дементієвська Н.П., Захар О. Г., Нанаєва Т. В., Пасічник О. В., Чернікова Л. А. Київ, 2019. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf>
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
7. Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 року «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

Алла Біліченко
(Київ, Україна)

ІДЕЇ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Сучасні глобалізаційні процеси актуалізують розвиток національної системи освіти України та її інтегрування в міжнародне освітнє середовище на гуманістичних засадах. У зв'язку з цим є доцільність усебічного й неупередженого переосмислення вже існуючих науково-педагогічних здобутків видатних учених минулого.

Так, неоднозначна, суперечлива й водночас багатогранна постать Пантелеймона Куліша (1819 – 1897), його різнопланова творча діяльність як письменника, викладача, науковця, просвітника, публіциста, видавця, етнографа, перекладача, філолога, громадського діяча наразі привертає увагу таких сучасних дослідників, як Н. Побірченко (монографічне дослідження та численні історико-педагогічні статті, присвячені всебічному вивченню персоналії П. Куліша), Т. Антонюк (акцентуація на культурологічному аспекті формування національного характеру особистості) [1], М. Жулинський (аналіз творчого здобутку П. Куліша-подвижника з позицій сьогодення) [8], С. Ковпик (погляди П. Куліша на домашнє та шкільне виховання) [3], О. Кравченко (цілісне осмислення постаті П. Куліша, науково-просвітницької діяльності вченого в дисертаційному дослідженні та науковій монографії) [4] та ін.

Як зауважував відомий науковець М. Жулинський, визначальним стимулом своєї подвижницької праці П. Куліш вважав збереження національних традицій, розвиток української мови й культури, утвердження почуття національної свідомості, наповнення духовного арсеналу нації культурними здобутками світової цивілізації [6, с. 43-66].

Зауважимо, що період активної науково-педагогічної діяльності П. Куліша припадає на 1840-1860-ті рр. – період важливих трансформаційних суспільних перетворень, сприятливих для творчої самореалізації вченого у викладацькій, педагогічній і науково-просвітницькій сферах. Як зазначає дослідниця О. Кравченко, «в освіті він [П. Куліш – А.Б.] вбачав обов'язковий компонент суспільного розвитку, а також формування національної свідомості. Його концепція освітнього відродження полягала у всезагальній доступній освіті, яка змістом і характером повинна бути близька народу, його ментальності; а також у формуванні національної еліти, яка сприяла б культурному відродженню, набуттю наукового і творчого потенціалу нації [4, с. 68].

Основні педагогічні погляди та ідеї П. Куліша викладено в таких працях: «Устня мова з науки» («Слово з боку», 1862 р.), «Перегляд українських книжок» (1862 р.), «Простонародность в украинской словесности» (1862 р.), «Какие руководства удобнее употреблять при первоначальном обучении крестьянских детей?», «Вихованє і наука» (1865 р., у 2-х частинах): ч. 1 «Виховання дітей дома, ч. 2 «Виховання дітей за підмогою школи» (1869 р.) тощо.

Вивчення науково-педагогічної спадщини П. Куліша дає змогу визначити концептуальні погляди вченого на дошкільне виховання, навчання дитини в школі, подальший розвиток, особистість учителя тощо. Публікація «Вихованє і наука» складається з 2-х частин: 1) «Виховання дітей (дома)»,

2) «Виховання дітей (за підмогою школи)». Тут ідеться про особливості дошкільного виховання дітей у сім'ї від народження і до початку їхнього навчання в школі.

У процесі виховання дитини особливо важливим є чітке усвідомлення батьками конкретної мети виховання: «... у всьому вихованні дітей змалечку пам'ятай кожен, до чого ведеш дітей своїх [4, с. 514]». Саме родинне виховання, сімейне оточення є «перва наша школа и перве сідало розуму» [5, с. 108]. П. Куліш виступав проти виховання дитини в атмосфері всюдозволеності, коли вона не має уявлення про існування певних обмежень і заборон. Унаслідок цього, на думку педагога, дитина стає жорстокою, егоїстичною, байдужою: «на все життя рветься через те нитка честивості, що зв'язувала б молодших зі старшими. Нарікають старші на молодших опісля, але ж самі, не хто інший сіяли своє гірке жниво [5, с. 109]». Таким чином, украй необхідним моментом є дотримання дитиною сімейної субординації у взаєминах «батьки-діти», причому вагому роль у цьому сенсі відіграє батьківський і материнський приклади. У свою чергу, це зумовлює формування в дитини таких рис, як милосердя, повага до старших, любов до природи та рідного краю, турботливість, співчутливість, доброта.

Саме в сімейному середовищі закладаються ключові моральні принципи, які надалі зреалізуються в школі, а педагог має стати справжнім наставником: «учитель мусить бути учням за батька серед шкільної сем'ї и за матір серед шкільної малечі [5, с. 112], оскільки «... діло учителя – велике діло, а й надто – учителя початкового [5, с. 112]». Високий рівень знань учнів забезпечується не в останню чергу і самою особистістю вчителя, його відданістю професії: «...добре тому, хто в школі натрапить на розумного наставника и той ему поможе на ноги знятись [5, с.78] » Педагог акцентував на тому, що «... школа не мусить лякати дитину. Поки вона лякатиме, поти в їй стільки буде добра на будущину, скільки ми здобулись его за тисячу років, від початку письменства на Русі. Перестане ж вона лякати тільки тоді, як зробицца дитині новою домівкою, з новими громадськими правами и втіхами [5, с. 112-113]».

Наголосимо на тому, що П. Куліш постійно переймався проблемами доступності освіти простим верствам населення, навчання дітей рідною мовою: «обучение детей поселянских должно быть производимо по малороссійскимъ граматкамъ [5, с. 4]», оскільки «... многихъ словъ на великорусскомъ языке дети наши еще не понимаютъ; это обстоятельство очень затрудняетъ ихъ при первоначальномъ знакомстве съ грамотностию и отниметъ у нихъ охоту къ учению, не имеющему для нихъ настоящего смысла [5, с. 102].

Прагнучи донести ідею про поширення грамотності серед населення до прогресивної громадськості, П. Куліш доводив: «Ежели будемъ желать пробудить въ нашемъ народе умственную деятельность и сознание истинной своей народности, что составляетъ насущную потребность нашего народа, коснеющаго въ невежестве, – то, не навязывая лишняго труда, мы должны предоставить учиться народу на его родномъ языке [5, с. 105]». Стаття «Какие руководства удобнее применять при первоначальном обучении крестьянскихъ детей?» становить собою, по суті, методичні рекомендації щодо навчання дітей у початковій школі на базі «Граматики» П. Куліша

У передмові до першого видання «Граматики», укладеної українською мовою та надрукованої в 1857 р., педагог зазначав: «Треба учить дітей письменства так, щоб, дурно часу не гаявши, швидко зрозуміла дитина науку читання, а до сього найперша поміч – щоб граматка зложена була рідною українською мовою. Навчившись читати по-своєму, усяке зрозуміє і Церковну, і Московську печать; отоді нехай беретця за які хотя книги... Учачись читати, не буде тут спотикатись дитина на слова иноязычні; а витвердивши її добре, здобуде на весь вік собі користи [5, с. 2]».

У передмові до другого видання «Граматики» (1861 р.) П. Куліш підкреслював, що «найперше діло в отця-матері повинне бути, щоб дитину своєю рідною мовою до розуму доводити, щоб дитина, вчившись письменства, отъ своїхъ людей не одвікала и на добро своїй громаді до розуму доходила: зъ тихъ-бо письменнихъ мало добра буває, що чужоземцями черезъ науку роблятця, и до свого рідного люду слова промовити по-своєму не вміють [5, с. 3.]». Таким чином, П. Куліш всіляко намагався упроваджувати ідею національної школи у суспільне середовище, мотивуючи це таким твердженням: «Ежели будем желать пробудить в нашем народе умственную деятельность и сознание истинной своей народности, что составляетъ насущную потребность нашего народа, коснеющаго в невежестве, – то, не навязывая лишняго труда, мы должны предоставить учиться народу на его родномъ языке [5, с. 105]».

Мотивація до успішного навчання дитини залежить, на думку педагога, від зусиль самого наставника, його професіоналізму, добору методів і підходів, відповідних віку учня: «Чтобы дитя заохотить учиться грамоте и чтобы оно скоро и легко выучилось читать..., нужно, по моему убеждению, стряхнувши съ себя старую рутинную пыль, стараться употреблять такой методъ ученія, который бы сокращалъ время, не затруднялъ дитяти сложностію и постепенно развивала его понятія, – чтобы каждое слово, предлагаемое дитяти для прочета, было ему совершенно понятно [5, с. 104]».

Проводячи паралелі між вітчизняною і зарубіжною школами та вивчаючи досвід роботи педагогів в Україні та США, П. Куліш акцентував увагу на особливостях діяльності американських учителів початкової освітньої ланки, закликаючи вітчизняних учителів орієнтуватися на їхній рівень: «в Американських штатах найбільш мають нагороди за свою працю початкові учителі. Там уже давно завелась між ними конкуренція» [5, с. 112]».

Впливаючи на становлення особистості дитини на різних навчальних етапах, педагог забезпечує також і її ефективний післяшкільний розвиток. На думку П. Куліша, це можливо досягти за умови подальшої реалізації принципів адекватного родинного виховання: «Не гімназія и університет мусять бути

головними ступнями до того, щоб кохана дитина ваша стала чоловіком достотним, а перш усього – рідна хата, потім початкова школа [5, с. 112]».

Таким чином, усе вищезазначене впливає на гармонійний розвиток особистості, формування її світоглядних переконань, витоки яких сягають дитинства, зокрема родинного виховного середовища. Ця теза простежується практично в усій науково-педагогічній публіцистиці П. Куліша. Вивчення багатоаспектної діяльності цього вченого наразі набуває концептуального значення, що підтверджується відповідними науковими розвідками.

Література:

1. Антонюк Т. Педагогічні погляди П.Куліша / Творчі та ідейні шукання П.О. Куліша в контексті сьогодення: Зб. наук. праць до 180-річчя від дня народження П.Куліша. Інститут українознавства Київського національного університету імені Т.Шевченка. – К.: ЛЕСЯ, 2000 – 117 с.
2. Кирієнко О. Видавнича діяльність П.Куліша та царська цензура / О.Ю. Кирієнко // Проблеми історії України XIX – початку XX ст.: Зб. наук. пр. — 2008. — Вип. 15. — С. 58-62.
3. Ковпик С.І. Пантелеймон Куліш про основні принципи виховання: за статтею «Виховане і наука» // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 43. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – 418 с.
4. Кравченко О. О. Педагогічна та науково-просвітницька діяльність Пантелеймона Куліша (1819-1897): дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Кравченко Оксана Олександрівна; наук. кер. Н. С. Побірченко; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2009. – 223 с.
5. Науково-педагогічна спадщина Пантелеймона Куліша: вибрані твори: [збірка] / упоряд. О. О. Кравченко; рец.: Н. С. Побірченко, Н. М. Коляда. – Умань: РВЦ «Софія», 2008. – 208 с.
6. Жулинський М.Г. Із забуття в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини) / М. Г. Жулинський. – Київ: Дніпро, 1990. – 447 с.

Маҳкам Бобожонов
(Хорназм, Ўзбекистон)

BOSHLANG`ICH MATEMATIK TA`LIMDA SODDA MASALALAR VA ULARNI YECHISHGA O`RGATISH METODIKASI

Xozirgi davrda yosh avlodni har tomonlama yetuk inson qilib yetishtirish muhim vazifalarda biri bo'lib qolmoqda. Shunday ekan boshlang'ich sinf o'quvchilarni qiyin vaziyatga solib qo'yadigan vaziyatlardan biri "Matematika" fanidan masala yechish hisoblanadi. Anashu vaziyatni oldini olish uchun bu o'quvchilarga masalalarni yechishning eng sodda va o'quvchilar tilida yetkazish muhimdir.

Matematikani o'qitish sistemasida sodda masalalar juda muhim rol o'ynaydi. Sodda masalalarni yechish yordamida matematika boshlang'ich kursining markaziy tushunchalaridan biri - arifmetik amallar haqidagi tushuncha va boshqa bir qator tushunchalar shakllanadi. Sodda masalalarni yecha olish o'quvi o'quvchilarning murakkab masalalarni yechish o'quvini egallashlarida tayyorgarlik bosqichi bo'ladi, chunki murakkab masalalarni yechish qator sodda masalalarni yechishga keltiriladi. Sodda masalalarni yechayotganda masala bilan va uning tarkibiy qismlari bilan birinchi bor tanishiladi. Sodda masalalarni yechish munosabati bilan o'quvchilar masala ustida ishlashning asosiy usullarini egallaydilar. Shu sababli o'qituvchi har bir turdagi sodda masalalar ustida qanday ish olib borishni bilishi juda muhimdir.

Sodda masalalarni ularni yechishda bajariladigan arifmetik amallarga muvofiq guruhlariga ajratish mumkin. Biroq metodika nuqtai nazaridan boshqacha klassifikatsiyalash: masalalarni, ularni yechilish jarayonida shakllanadigan tushunchalarga muvofiq ravishda guruhlariga bo'lish qulaydir. Bunday guruhlardan uchta ajratish mumkin. Ularning har birini xarakterlaymiz. Birinchi guruhga shunday sodda masalalar kiradiki, ularni yechish davomida bolalar har bir arifmetik amalning aniq ma'nosini o'zlashtiradilar, ya'ni ular to'plamlar ustidagi u yoki bu amalga qaysi bir arifmetik amal mos kelishini o'zlashtiradilar.

Masalalar yechish davomida o'quvchilar arifmetik amallarning komponentlari va natijalari orasidagi bog'lanishni o'zlashtiradilar. Bular jumlasiga noma'lum komponentlarni topishga doir masalalar kiradi.

1) Ma'lum yig'indi va ma'lum ikkinchi qo'shiluvchi bo'yicha birinchi qo'shiluvchini topish.

Qizcha bir pechta katta tarelka va 2 ta kichik tarelka, jami 5 ta tarelka yuvdi, Qizcha nechta katta tarelka yuvgan?

2) Ma'lum yig'indi va ma'lum birinchi qo'shiluvchi bo'yicha ikkinchi qo'shiluvchini topish.

Qizcha 3 ta qatta tarelka va bir nechta kichik tarelka yuvdi. U jami 5 ta tarelka yuvdi. Qizcha nechta kichik tarelka yuvgan?

3) Ma'lum ayriluvchi va ma'lum ayirma bo'yicha kamayuvchini topish.

O'quvchilar bir nechta qush ini yasadilar. O'quvchilar 2 ta inni daraxtga ilganlaridan keyin, ularda yana 4 ta in qoldi. O'quvchilar nechta in yasaganlar?

4) Ma'lum kamayuvchi va ma'lum ayirma bo'yicha ayriluvchini topish.

Bolalar 6 ta qush ini yasadilar. Bolalar bir nechta inni daraxtga ilganlaridan keyin, ularda yana 4 ta in qoldi. Bolalar daraxtga nechta inni ilganlar?

5) Ma'lum ko'paytma va ma'lum ikkinchi ko'paytuvchi bo'yicha birinchi ko'paytuvchini topish.

СЕКЦІЯ: ІСТОРІЯ

Наталія Литвин (Київ, Україна) ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ КОМЕРЦІЙНИХ ВУЗІВ ТА ТЕХНІКУМІВ В 1920-1930-Х РОКАХ	56
Роза Мардазімова, Назым Биназарова (Тараз, Казахстан) ЖЕНЩИНА С ОРУЖИЕМ В РУКАХ	58
Віталій Разіцький (Київ, Україна) ОСОБЛИВОСТІ ВТІЛЕННЯ ІСЛАМІСТСЬКИХ ІДЕЙ У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОМУ КУРСІ ТУРЕЧЧИНИ.....	60
Райхан Султанбекова (Тараз, Казахстан) МЕСТО И РОЛЬ НЕОЛОГИЗМОВ И ОККАЗИОНАЛИЗМОВ В ЛИРИКЕ В. МАЯКОВСКОГО	63

СЕКЦІЯ: МАТЕМАТИКА

Маҳкам Бобоҷонов (Хорназм, Ўзбекистон) KONSENTRIK XALQADA XALQAGA GOMOTOR VA XALQA CHEGARALARINI TUTASHTIRUVCHI CHIZIQLAR OILASINING MODULI	66
--	----

СЕКЦІЯ: МИСТЕЦТВО

Вікторія Гузик, Тетяна Осадча (Одеса, Україна) РОЗВИТОК УМІНЬ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ХОРЕМЕЙСТЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	70
Тамара Драч (Львів, Україна) ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОНЛАЙН ЗАНЯТЬ З ХОРЕОГРАФІЇ	72
Олександр Костеньов (Київ, Україна) ДЖАЗОВА КАМЕРНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА МУЗИКА – ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ТЕРМІНА.....	74
Дар'я Мостовщикова (Київ, Україна) ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ОБ'ЄКТІВ В ТЕХНІЦІ ГАРЯЧОЇ ЕМАЛІ ЯК ХУДОЖНЬОЇ ДОМІНАНТИ ІНТЕР'ЄРУ	76
Вадим Абизов, Вікторія Сєлюкова (Київ, Україна) ДИЗАЙН ВНУТРІШНЬОГО ПРОСТОРУ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	78
А. М. Ушуров (Алматы, Казахстан) ОБУЧЕНИЕ ОСНОВАМ ДЖАЗОВОЙ ИМПРОВИЗАЦИИ НА ЭЛЕКТРОГИТАРЕ НА ОСНОВЕ КАЗАХСКОЙ МУЗЫКИ.....	80

СЕКЦІЯ: ПЕДАГОГІКА

Марія Антонченко (Суми, Україна) ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	84
Алла Біліченко (Київ, Україна) ІДЕЇ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	86
Маҳкам Бобоҷонов (Хорназм, Ўзбекистон) BOSHLANG'ICH MATEMATIK TA'LIMDA SODDA MASALALAR VA ULARNI YECHISHGA O'RGATISH METODIKASI	88
Олена Борзик, Вікторія Сербін (Харків, Україна) РЕАЛІЗАЦІЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	89
Олена Борзик (Харків, Україна) МІЖСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ	91
Олена Борзик, Олесь Шаповалова (Харків, Україна) ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЇ «НЕСТАНДАРТНИЙ УРОК»	93
Маргарита Брус, Сергей Загребельный (Краматорск, Украина) АНАЛИЗ ВЫБОРОЧНЫХ ХАРАКТЕРИСТИК РЕЗУЛЬТАТОВ ТЕСТИРОВАНИЯ	95
Оксана Красненко, Людмила Лазоренко (Київ, Україна) НАВИЧКИХХІ СТОЛІТТЯ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА СТРУКТУРИ РИНКУ ПРАЦІ.....	99
Маргарита Кузьмицька (Київ, Україна) ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ СЕРЕД ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ	101
Вероніка Лось (Київ, Україна) МОЖЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯДЛЯ ПОКОЛІННЯ ZУ ВНЗ.....	103
Ірина Павленко (Суми, Україна) ІНТЕРАКТИВНА ДОШКА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ.....	105